

OBSAH

ÚVOD / 11

ČÁST PRVNÍ

KVALITA DEMOKRACIE V ČESKÉ REPUBLICE / 15

1. OPOZIČNÍ ČILI KARTELOVÁ SMLOUVA

aneb „skrytá tichá velká koalice“ / 15

- 1.1 Koalice – minimálně vítězná, spojená / 15
- 1.2 Definice koalice, koaličního potenciálu / 16
- 1.3 Tvar vlády v ČR / 17
- 1.4 Záporný koaliční potenciál / 21
- 1.5 Redefinice sníženého či nulového koaličního potenciálu v podmínkách ČR / 23
- 1.6 Nízká politická kultura – příčiny, souvislosti / 25
- 1.7 Závěr / 27

2. NEZAVRŠENÁ DEMOKRACIE

a tři anomálie českého politického prostředí / 30

- 2.1 První anomálie – provinciální sebestřednost / 31
- 2.2 Druhá anomálie – nadměrná ideologizace a polarizace politiky / 32
- 2.3 Třetí anomálie – nezavršená demokracie / 33
- 2.4 Závěr / 36

3. STABILITA VLÁDY A STABILITA REŽIMU

Více konsenzuální nebo většinový model demokracie v ČR? / 37

4. POČÁTEK KONCE SILOVÉHO POJETÍ POLITIKY? / 41

ČÁST DRUHÁ

VOLEBNÍ SYSTÉMY – VYBRANÁ TÉMATA / 43

5. SMÍŠENÝ VOLEBNÍ SYSTÉM / 43

- 5.1 Definice / 43
- 5.2 Klasifikace / 46
- 5.3 Forma vyrovnávací (correction) / 47
  - Německo / 47
  - Nový Zéland / 49
  - Itálie / 50
- 5.4 Forma navrstvení (superposition) / 53
  - Japonsko / 53
- 5.5 Supersmíšený systém (supermixed) / 55
  - Maďarsko / 55
- 5.6 Vlastnosti, technické parametry / 56
- 5.7 Závěr / 59

6. SYSTÉM POMĚRNÉHO ZASTOUPENÍ: MATEMATICKÉ METODY / 61

- 6.1 Metody volebních dělitelů / 63
- 6.2 Metody volebních kvót / 72
- 6.3 Klasifikace metod – kritérium míra proporcionality / 76

7. VĚTŠINOVÝ VOLEBNÍ SYSTÉM:

Bruské volby 1997 – extrémní vychýlení těžiště volebního systému / 77

- 7.1 Volební zeměměřesení / 77
- 7.2 Rozložení volební podpory – míra koncentrace a rozptýlení / 84
- 7.3 Taktické hlasování / 85
- 7.4 Další faktory ovlivňující distribuci mandátů / 88
- 7.5 Závěr / 90

ČÁST TŘETÍ

VOLEBNÍ INŽENÝRSTVÍ – TEORIE A REALITA / 91

**8. TEORETICKÁ VÝCHODISKA VOLEBNÍHO INŽENÝRSTVÍ
*v podmínkách České republiky / 91***

- 8.1 Volební systém – mýty / 91
- 8.2 Optimální a ideální volební systém / 94
- 8.3 Politolog, straník, ideolog, novinář / 95
- 8.4 Stabilizační funkce a systémová rovnováha / 97
- 8.5 Volební reforma nebo dílčí úprava? / 99
- 8.6 Definice veřejného zájmu v ČR / 99
- 8.7 Majoritní libido – silově většinový přístup / 100
- 8.8 Poptávka / 103
- 8.9 Nabídka / 105

9. VOLEBNÍ REFORMA V ČESKÉ REPUBLICE V LETECH 1998-2000 / 108

- 9.1 Okolnosti povolebního vyjednávání / 108
- 9.2 Odlišné postavení a zájmy dvou smluvních stran / 109
- 9.3 První výročí – ČSSD pod tlakem / 110
- 9.4 Lhůta 15. října 1999 a vládní krize / 111
- 9.5 Dva matematické modely s odlišnými politickými důsledky / 112
- 9.6 Leden 2000 – kompromis / 115
- 9.7 Senát jako pojistka? / 116
- 9.8 Nejradiálněji většintvorná varianta poměrného zastoupení? / 117
- 9.9 Hlavní nedostatky volebního inženýrství v ČR / 119

10. POMĚRNÝ „NEPOMĚRNÝ“ VOLEBNÍ SYSTÉM

po novelizaci zákona o volbách do Parlamentu ČR / 123

- 10.1 Politologické definice systému poměrného zastoupení – nejednoznačnost / 123
- 10.2 „Zásada poměrného zastoupení“ a volební reforma v ČR / 125
- 10.2.1 Výše umělé a přirozené klauzule / 125

- 10.2.2 Míra disproportionality / 131
- 10.2.3 Průměrný počet hlasů na mandát / 133
- 10.2.4 Definice „zásady poměrného zastoupení“ – užší a širší pojetí / 137
- 10.2.5 Nevhodnost separace účinků velikosti volebního obvodu a matematické metody / 139
- 10.2.6 Není upravený D'Hondt jako upravený Sainte-Laguë / 141
- 10.3 Souvislosti mezi volební reformou a úpravou státního financování stran / 145
- 10.4 Politické důsledky volební reformy v ČR / 147
- 10.5 Závěr / 147
- 10.6 Dovětek – Rozhodnutí Ústavního soudu / 148

II. NOVÁ VOLEBNÍ REFORMA VE SPOJENÉM KRÁLOVSTVÍ

– „AV plus“ / 149

- 11.1 První dějství – standardizace prostě většinového systému v jednomandátových obvodech (1832–1885) / 150
- 11.2 Druhé dějství – poslední reformní pokusy v rámci zavádění všeobecného hlasovacího práva (1905–1918) / 154
- 11.3 Intermezzo – AV (1929–1931) / 158
- 11.4 Třetí dějství – plané reformní úsilí 70. let / 159
- 11.5 Čtvrté dějství – šance na reformu pod sponzorstvím New Labour / 162
- 11.6 Děj vrcholů – Jenkinsova zpráva (říjen 1998) a „AV plus“ / 165
- 11.7 Závěr / 175

SEZNAM VYBRANÉ LITERATURY / 178